

Äänekosken kaupunki / varhaiskasvatus

Muutosmääräys / varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2022 muuttaminen

26.3.2026 OPH-465-2026

Perusteiden teksti

1.2. Varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu

Varhaiskasvatuksen paikallisessa suunnittelussa on otettava huomioon tämän perusteasiakirjan määräykset ja sisällöt. Varhaiskasvatusta suunnitellaan siten, että suunnittelu ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä paikallisesti. Varhaiskasvatuksen järjestäminen sisältää varhaiskasvatuksen suunnittelun lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamisen, arvioinnin ja kehittämisen. Paikallinen suunnittelu on strateginen ja pedagoginen työväline, joka tarkoittaa varhaiskasvatuksen järjestäjän toimintaa ja toimipaikkojen työtä. Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi laatia tavoitteellisen varhaiskasvatuksen järjestämisen tueksi paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman.

Paikallista suunnittelua tehdessä huomioidaan paikalliset erityispiirteet, eri toimintamuodot, mahdolliset pedagogiset painotukset, lasten tarpeet sekä varhaiskasvatusta koskevan arviointitiedon ja kehittämistyön tulokset. Paikallista suunnittelua voidaan tehdä eri varhaiskasvatuksen järjestäjien yhteistyönä. Paikallinen suunnittelu voi tarkoittaa valtakunnallisia perusteita ja paikallisessa suunnittelussa tulee noudattaa lain, asetuksen tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden edellyttämiä tavoitteita tai sisältöjä.

Varhaiskasvatuksen suunnittelussa otetaan huomioon paikallisella tasolla tehtävät suunnitelmat, kuten

- varhaiskasvatusta, lapsia ja perheitä koskevat suunnitelmat
- esiopetuksen opetussuunnitelma
- perusopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- kotoutumissuunnitelma
- yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
- mahdollinen **kestävän kehityksen suunnitelma** ja kulttuurikasvatussuunnitelma.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä varmistaa ja antaa edellytykset varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää varhaiskasvatusta paikallisesti.

Lapsille ja huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin (ks. lisää arvioinnista luvussa 7). Lasten näkemykset on selvitettävä ja otettava huomioon varhaiskasvatuksen suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.

Lapsen kasvun ja oppimisen polun jatkuvuuden ja eheyden turvaamiseksi esi- ja perusopetuksen edustajille annetaan mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja kehittämiseen. Paikallisen suunnittelun yhteydessä tehdään yhteistyötä kunnan eri hallinnonalojen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien asiantuntijoiden ja viranomaisten kanssa (luku 3.3).

Varhaiskasvatuksen järjestäjä huolehtii, että paikallisessa suunnittelussa huomioidaan suomen kielellä, ruotsin kielellä ja saamen kielellä järjestettävä varhaiskasvatus. Tarvittaessa varhaiskasvatuksen järjestäjä huomioi suunnittelussa myös muilla kielillä annettavan varhaiskasvatuksen.

Varhaiskasvatuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Paikallisen varhaiskasvatuksen arvioinnissa voidaan hyödyntää kansallista varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardasta tuotettua arviointitietoa sekä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tuottamia arviointityökaluja. Arviointia käsitellään tarkemmin luvussa 7.

Paikallinen tarkennus Äänekoski

Äänekosken varhaiskasvatuksen paikallista suunnittelua ohjaavat Äänekosken kaupunkistrategia Ilmiömäinen Äänekoski 2028 ja opetus- ja kasvatustoimen toimeenpano-ohjelma Kasvun kompassi 2026 - 2028.

Valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin tehtävät lisäykset kirjataan ePerusteisiin ja tarkennetaan toimipaikkojen lukuvuosisuunnitelmissa. Toimipaikkojen ryhmäkohtaiset tarkennukset tehdään ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmiin. Varhaiskasvatuksen arvioinnissa hyödynnetään Karvin arviointityökaluja muun arvioinnin lisäksi.

Äänekoskella varhaiskasvatusta järjestetään suomen kielellä.

Lukuvuosisuunnitelmiin kirjataan myös lasten ja huoltajien osallistamisen käytänteet.

Kaikissa lapsen opinpolun vaiheissa pyritään saumattomiin siirtymiin sekä varmistamaan lapsen kasvun ja oppimisen kannalta välttämättömien ja tarpeellisten tietojen välittyminen uuteen toimipaikkaan. Kaikki siirrettävä tieto tulee olla myös huoltajien tiedossa. Salassa pidettävien tietojen käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvät käytännöt kuvataan arkistointiohjeistuksessa.

Yhteistyön käytänteitä esiopetuksen, perusopetuksen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden sekä muiden tarvittavien yhteistyökumppaneiden kanssa vahvistetaan ja ylläpidetään säännöllisesti.

2.7.2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Paikallinen tarkennus Äänekoski

Kulttuurikasvatussuunnitelma ja Kulttuurikoski

Kulttuurikasvatussuunnitelma Kulttuurikoski takaa kaikille Äänekoskelaisille lapsille samat kulttuuritoimintaan osallistumisen mahdollisuudet. Päiväkodista alkava ja peruskoulussa portaittain, tavoitteellisesti etenevä kokonaisuus tutustuttaa lapset ja nuoret laajasti erilaisiin taidemuotoihin, paikalliseen kulttuuritarjontaan sekä alueen kulttuuriperintöön.

Kulttuurikasvatussuunnitelma tukee lasten ja nuorten omaehtoista toimintaa. Toimintaa ohjaavat taidekasvatuksen ammattilaiset. Kulttuurikoski sisältää päiväkotien ja kulttuuripolut.

Päiväkotien kulttuuripolku sisältää kaksi kokonaisuutta vuodessa, yksi syyskaudella ja yksi kevätkaudella. keskeisiä toimintamuotoja ovat esimerkiksi:

- Esitysten kiertue toiminta päiväkodeissa ja niihin mahdollisesti liittyvät työpajat
- Vierailut kulttuurikohteissa

- Taiteilijaresidensi päiväkodissa
- Lisäksi henkilöstön kouluttaminen kulttuuritoiminnan elämyksellisyyteen, taiteen kokemiseen ja osallisuuteen, sekä näiden elementtien hyödyntämiseen varhaiskasvatustyössä.

Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa tasa-arvoisen mahdollisuuden osallistua ja tutustua taiteeseen ja kulttuuriin sekä:

- Vahvistaa taitoja ymmärtää, arvioida ja käyttää kulttuuria
- vahvistaa kykyä lukea median ja ympäröivän maailman välittämiä viestejä
- tukee kulttuuri-identiteetin kasvua ja kulttuurikompetenssin kehittymistä.
- tekee paikallista lähikulttuuria ja kulttuuriperintöä tutuiksi.
- kehittää kulttuurien moninaisuuden ymmärtämisen taitoa
- edistävää oppimista tuomalla uusia näkökulmia, tapoja ja menetelmiä.
- lisää viihtyvyyttä kouluissa ja varhaiskasvatuksessa, tarjoaa onnistumisen kokemuksia ja vahvistaa luovuutta ja itsetuntoa.
- tarjoaa keinoja itseilmaisuuksiin ja asioiden käsittelyyn.

Perusteiden teksti

5.2.2. Monialainen yhteistyö

Monialaista yhteistyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus. Yhteistyökäytännöt ja periaatteet tulee sopia lastenneuvolan, lastensuojelun, kasvatusta- ja perheneuvonnan ja muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden mahdollisten yhteistyötahojen kanssa niitä tilanteita varten, joissa neuvotellaan lapsen asioista tai edellytetään viranomaisten puuttumista. Monialainen yhteistyö toteutetaan ensisijaisesti huoltajan suostumuksella. Yhteistyötä tehtäessä tulee noudattaa salassapitoa ja tietojen vaihtoa koskevia säännöksiä.

Varhaiskasvatusta järjestetään myös erikoissairaanhoidon piirissä. Varhaiskasvatustalouden ja sairaalan tai muun vastaavan tahon keskinäisellä yhteistyöllä varmistetaan varhaiskasvatuksen jatkuvuus lapsen kunnon ja jaksamisen mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään lapsen turvallisten ihmissuhteiden säilymiseen.

Tämän osion muutos perustuu numeroinnin muutokseen sekä pidennettyä oppivelvollisuutta koskevan tekstin poistamiseen ja varhennettua oppivelvollisuutta koskevan tekstin siirtämiseen kohtaan 5.2.3.

Perusteiden teksti

5.2.3. Varhennettu oppivelvollisuus ja siihen liittyvä yhteistyö

Lapsi voi oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi tarvita varhennettua oppivelvollisuutta. Varhennettua oppivelvollisuutta päätökseen saaneen lapsen oppivelvollisuus alkaa esiopetuksessa sinä vuonna, kun lapsi täyttää kuusi vuotta. Lapsella on oikeus saada esiopetusta myös varhennettua oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Huoltaja päättää, osallistuuko lapsi esiopetukseen 5-vuotiaana. Lapsen huoltajalle tulee antaa ajoissa tietoa varhennetusta oppivelvollisuudesta.

Kokonaiskuvan muodostamiseksi lapsen vammaa, sairautta tai toimintakyvyn rajoitetta tulee tarkastella suhteessa lapsella ilmeneviin tuen tarpeisiin ja oppimisen edellytyksiin. Hallintopäätöksen valmistelussa tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kesken. Varhennettua oppivelvollisuutta koskevaa päätöstä tehtäessä hyödynnetään lapsesta mahdollisesti annettuja psykologisia tai lääketieteellisiä lausuntoja tai muuta vastaavaa selvitystä. Varhaiskasvatuksen tai opetuksen järjestäjä päättää varhennetusta oppivelvollisuudesta hallintolain mukaisesti ennen perusopetuksen alkamista. Varhennettuun oppivelvollisuuteen liittyvistä päätöksistä ja toteuttamisesta määrätään tarkemmin Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Perusteiden teksti

5.7. Paikallisesti tarkennettavat asiat

Paikallisesti tarkennetaan varhaiskasvatuksessa annettavan tuen järjestämisen käytännöt päiväkodissa ja perhepäivähoidossa.

Paikallisesti tarkennetaan

- lapsen tuen järjestämistä ohjaavat paikalliset periaatteet ja käytännöt
- lapsen tuen tarpeen arviointiin liittyvät käytännöt ja vastuut
- tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa: pedagogiset, rakenteelliset ja hoidolliset tuen muodot
- tukipalveluiden järjestämiseen liittyvät paikalliset käytännöt
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelman täydentäminen tuen näkökulmasta luvun 5.5 mukaisesti, suunnitelman laatimiseen ja arviointiin liittyvät paikalliset vastuut ja käytännöt
- lasten ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön käytännöt tuen aikana
- monialainen yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- varhennetun oppivelvollisuuden tarpeen arviointi sekä siihen liittyvän yhteistyön rakenteet ja käytännöt
- toiminta siirtymävaiheissa varhaiskasvatuksen aikana ja siirryttäessä esiopetukseen
- tuen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin kannalta välttämättömien tietojen siirtämiseen ja vaihtamiseen liittyvät käytännöt sekä niihin liittyvät yhteistyökäytännöt
- tehostetun ja erityisen tuen sekä tukipalveluiden hallintopäätösmenttelyt (huoltajan ja lapsen kuuleminen sekä päätöksen laatiminen, muuttaminen ja kumoaminen).

Yleinen tuki

- yleisen tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- yhteistyö huoltajan ja lapsen kanssa
- menettelytavat ja yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa ja yleisen tuen järjestämisessä.

Tehostettu tuki

- tehostetun tuen käytännön järjestäminen
- toimintatavat lapsen tehostetun tuen aloittamisessa, toteuttamisessa ja päättämisessä
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä
- menettelytavat ja yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa ja tehostetun tuen järjestämisessä.

Erityinen tuki

- erityisen tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä
- menettelytavat ja yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- yhteistyö muun varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako
- yhteistyö huoltajan ja lapsen kanssa
- toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tai yleisenä tukena.

Varhaiskasvatuslaissa säädetyt tuen muodot

- tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- huoltajalle ja lapselle tiedottamiseen ja huoltajan ja lapsen kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat.

Paikallisesti määritellään tulkitsemis- ja avustamispalveluihin sekä apuvälineisiin liittyvät hallinnolliset käytänteet varhaiskasvatuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Paikallinen tarkennus Äänekoski

Lapsen tuen järjestämisen prosessi käynnistyy keväisin varhaiskasvatukseen tulleiden hakemusten ja niissä ilmenevien lasten tarpeiden pohjalta. Ryhmät ja henkilöstö suunnitellaan tarpeita vastaavaksi. Erityisopetuksen resurssit suunnitellaan myös aluekohtaisesti.

Lapsen tuen järjestämistä ohjaavat paikalliset periaatteet ja käytännöt sekä vastuut kirjataan toimipaikkojen lukuvuosisuunnitelmiin ja ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmiin.

Lapselle annettava tuki kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Varhennetun oppivelvollisuuden suosituksen tekee lääkäri tai psykologi. Päätöksen valmistelu alkaa monialaisen työryhmän palaverilla. Työryhmään kuuluvat huoltajien lisäksi lapsen varhaiskasvatuksesta vastaavat opettaja ja erityisopettaja, pedagoginen asiantuntija, perusopetuksen edustaja sekä muut lapsen asioissa työskentelevät.

Hallintopäätöksen valmistelua varten tarpeet ja tuki kirjataan hallintopäätöksen valmistelu- asiakirjaan. Huoltajan kuuleminen järjestetään hallintolain 34 §:n mukaisesti.

Lapsen tukeen liittyvät päätökset tekee varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija, varhennetun oppivelvollisuuden sekä opetuksen poikkeavan aloittamisajankohdan päätökset opetus- ja kasvatusjohtaja.

Tuen aikana yhteistyö huoltajien sekä tarvittavien monilaisten yhteistyökumppaneiden kanssa on tiivistä.

Siirtymävaiheissa varhaiskasvatuksen aikana ja siirryttäessä esiopetukseen tiedonsiirto tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa.